

Bruksela, 18 czerwca 2021 r.
(OR. en)

9687/21

AGRI 271
VETER 45
ENV 443

NOTA

Od:	Prezydencja
Do:	Delegacje
Dotyczy:	Ustanowienie celu w zakresie ochrony pszczół miodnych w kontekście przeglądu wytycznych z 2013 r. dotyczących pszczół – <i>Wymiana poglądów</i>

W związku z wymianą poglądów, która ma się odbyć na posiedzeniu Rady (ds. Rolnictwa i Rybołówstwa) 28 i 29 czerwca 2021 r., delegacje otrzymują w załączniku notę informacyjną przedłożoną przez prezydencję.

Ustanowienie celu w zakresie ochrony pszczół miodnych w kontekście przeglądu wytycznych z 2013 r. dotyczących pszczół

Kontekst i aktualna sytuacja

1. Zezwala się na stosowanie pestycydów wyłącznie w przypadku, gdy kompleksowa ocena ryzyka wykazała, że ich stosowanie nie prowadzi do szkodliwych skutków dla zdrowia ludzi lub zwierząt ani do niedopuszczalnego wpływu na środowisko. Metody przeprowadzania wymaganych ocen ryzyka są określone w wytycznych dotyczących różnych elementów środowiska i gatunków.
2. Aktualną sytuację w odniesieniu do oceny ryzyka dla pszczół miodnych określają wytyczne z 2002 r. dotyczące ekotoksykologii dla zwierząt lądowych¹, ponieważ pomimo ponawianych przez kilka lat wysiłków wytyczne Europejskiego Urzędu ds. Bezpieczeństwa Żywności (EFSA) z 2013 r. dotyczące pszczół nie zostały zatwierdzone przez państwa członkowskie na forum Stałego Komitetu ds. Roślin, Zwierząt, Żywności i Pasz.
3. W marcu 2019 r. Komisja upoważniła EFSA do dokonania przeglądu wytycznych z 2013 r. dotyczących pszczół z uwzględnieniem nowej wiedzy naukowej, która pojawiła się od 2013 r.
4. Kluczowym krokiem dla ukończenia tego przeglądu jest ustanowienie tzw. szczegółowego celu ochrony pszczół. Osoby odpowiedzialne w państwach członkowskich za zarządzanie ryzykiem i jego ocenę rozmawiały w zeszłym roku o ustanowieniu tego celu, opierając się na **dokumencie opracowanym przez EFSA², w którym opisano cztery możliwe podejścia do ustanowienia tego celu dla pszczół miodnych.**
5. Większość państw członkowskich opowiedziała się za podejściem uwzględniającym naturalną zmienność wielkości rodzin pszczoły miodnej (zwaną również „normalnym zakresem operacyjnym wielkości rodzin pszczoły miodnej”).

¹ https://ec.europa.eu/food/system/files/2016-10/pesticides_ppp_app-proc_guide_ecotox_terrestrial.pdf

² <https://www.efsa.europa.eu/sites/default/files/topic/EFSA-Supporting-document-for-RMs-in-defining-SPGs.pdf>

6. Wybrane podejście spotkało się z krytyką ze strony organizacji pozarządowych i niektórych posłów do Parlamentu Europejskiego. Związane jest to głównie z zastosowaniem modelu „BEEHAVE”³ (który był w 10% współfinansowany przez branżę) do symulacji naturalnej zmienności wielkości rodzin oraz z oczekiwaniem, że zmieniony dokument zawierający wytyczne dotyczące pszczół określi mniej restrykcyjny cel ochrony niż w niezatwierdzonych wytycznych EFSA z 2013 r. Organizacje pozarządowe i posłowie do Parlamentu Europejskiego opowiedzieli się również za wykorzystaniem innego modelu – ApisRAM – do symulacji rozwoju rodzin pszczół. Prace nad tym modelem jednak nadal trwają.
7. EFSA opublikowała na swojej stronie internetowej szczegółowe podsumowanie harmonogramu⁴ opracowywania i kalibracji modelu ApisRAM. Modelu tego nie będzie można stosować do symulacji rozwoju rodzin pszczół ani do symulacji skutków stosowania środków ochrony roślin i innych czynników stresogennych co najmniej do połowy 2023 r.
8. W związku z tym Komisja zwróciła się do EFSA o przygotowanie kompleksowego dokumentu uzupełniającego, w którym szczegółowo wyjaśniono wszystkie istotne kwestie i przedstawiono ze szczegółami wyniki symulacji. EFSA opublikowała ten dokument⁵ 15 grudnia 2020 r. i przedstawiła go 13 stycznia 2021 r. na wspólnej sesji informacyjnej dla państw członkowskich i przedstawicieli zainteresowanych stron (członków grupy ustanowionej przez EFSA na potrzeby tego przeglądu), tak aby umożliwić wymianę poglądów między wszystkimi zainteresowanymi stronami.

Ustanowienie szczegółowych celów ochrony

9. Na specjalnym posiedzeniu 23 lutego 2021 r. oraz na posiedzeniu Stałego Komitetu ds. Roślin, Zwierząt, Żywności i Pasz w marcu 2021 r. wszystkie państwa członkowskie potwierdziły swoje poparcie dla metody zaproponowanej przez EFSA pod kątem zrewidowania szczegółowych celów ochrony dla pszczół miodnych.

³ BEEHAVE to model ogólnodostępny – wszystkie informacje na jego temat znajdują się na stronie : <https://beehave-model.net/>.

⁴ <https://www.efsa.europa.eu/sites/default/files/2021-03/timeline-ApisRAM-development-final.pdf>

⁵ <https://www.efsa.europa.eu/sites/default/files/topic/review-guidance-document-bees-specific-protection-goals.pdf>

10. Wszystkie państwa członkowskie, które wyraziły opinię, zgodziły się, że przeprowadzone przez EFSA symulacje naturalnej zmienności wielkości rodzin pszczoł miodnych są bardziej zachowawcze, niż to wynika z obserwacji w przyrodzie. W związku z tym te państwa członkowskie zgodziły się co do tego, że wybór celu ochrony – w formie progu – dla dopuszczalnego zmniejszenia wielkości rodzin pszczoł miodnych ze względu na pestycydy w symulowanym zakresie jest wystarczająco restrykcyjny.
11. Jeżeli chodzi o wartość liczbową tego celu, cztery państwa członkowskie poparły poziom 23% (tj. pełen zakres symulowanej naturalnej zmienności), jedenaście państw członkowskich poparło cel ochrony na poziomie 10–12,8%, natomiast cztery państwa członkowskie poparły poziom 7% (tj. taką samą wartość jak w wytycznych EFSA z 2013 r. dotyczących pszczoł). Cztery państwa członkowskie nie zajęły żadnego stanowiska.
12. Większość państw członkowskich zgodziła się również, że należy wziąć pod uwagę praktyczną wykonalność badań terenowych, ponieważ w przeciwnym razie nie będzie możliwe faktyczne zmierzenie, czy szczegółowy cel ochrony został osiągnięty czy nie.
13. 15 marca 2021 r. przewodniczący Komisji Ochrony Środowiska Naturalnego, Zdrowia Publicznego i Bezpieczeństwa Żywności Parlamentu Europejskiego skierował do Komisji pismo, w którym przypominał, że w październiku 2019 r. Parlament sprzeciwił się projektowi rozporządzenia Komisji, które umożliwiłoby wdrożenie części wytycznych EFSA z 2013 r. dotyczących pszczoł, ponieważ oczekiwał na pełne wdrożenie. Przewodniczący nadal krytycznie odnosił się również do stosowania w symulacjach EFSA modelu BEEHAVE, opowiadając się za stosowaniem zamiast tego modelu ApisRAM (i jednocześnie wyrażając zaniepokojenie opóźnieniem w opracowywaniu tego modelu). Przewodniczący wyraził oczekiwanie, że przegląd wytycznych EFSA z 2013 r. dotyczących pszczoł nie doprowadzi do obniżenia poziomu ochrony pszczoł, i zwrócił się o przeprowadzenie na szczeblu politycznym debaty na temat szczegółowych celów ochrony.

14. W piśmie⁶ do portugalskiego ministra rolnictwa i przewodniczącego komisji ENVI Komisja proponuje, jako punkt wyjścia do dyskusji, **zmniejszenie – w przypadku tych celów – wielkości rodziny o 10%**. Niniejszy wniosek jest bardzo ambitny w porównaniu z wciąż obowiązującymi wytycznymi dotyczącymi oceny ryzyka dla pszczół (tj. wytycznymi z 2002 r. dotyczącymi ekotoksykologii dla zwierząt lądowych), które to wytyczne umożliwiają pomiar spadku wielkości rodziny w badaniach terenowych tylko wtedy, kiedy spadek ten przekracza 20–25%, przy czym należy pamiętać, że pełen zakres naturalnej zmienności symulowanej przez EFSA wynosi około 23%.
15. Komisja miała również na uwadze fakt, że w wytycznych EFSA z 2013 r. dotyczących pszczół, w których zaproponowano szczegółowy cel ochrony w postaci zmniejszenia rozmiaru rodziny o 7%, większość państw członkowskich uznała za technicznie niewykonalne przeprowadzenie badań terenowych, które umożliwiłyby pomiar, czy cel został osiągnięty, czy też nie. Z informacji przekazanych przez EFSA wynika, że pomiar w badaniach terenowych, w przypadku zmniejszenia rozmiaru o 10%, stanowi wyzwanie, ale nadal jest technicznie wykonalny⁷.
16. Komisja proponuje **jeden szczegółowy cel ochrony dla całej UE**, a nie dla poszczególnych stref regulacyjnych, ponieważ dowody naukowe zawarte w dokumencie uzupełniającym EFSA pokazują, że istnieją jedynie niewielkie różnice między trzema strefami regulacyjnymi określonymi w rozporządzeniu w sprawie środków ochrony roślin.

⁶ https://ec.europa.eu/food/system/files/2021-04/pesticides_bees_letter_mep-pt-pres_en.pdf

⁷ Zob. sekcja 7.1 dokumentu uzupełniającego EFSA dostępnego pod adresem: <https://www.efsa.europa.eu/sites/default/files/topic/review-guidance-document-bees-specific-protection-goals.pdf>

17. Aby umożliwić EFSA kontynuowanie przeglądu wytycznych z 2013 r. dotyczących pszczół oraz przyjęcie rozporządzenia lub rozporządzeń, które umożliwią ich wdrożenie, ministrowie na posiedzeniu Rady ds. Rolnictwa i Rybołówstwa 28 i 29 czerwca 2021 r. są proszeni o wzięcie udziału w wymianie poglądów na podstawie następujących pytań:

- a) Czy zgadzają się Państwo, że należy ustanowić jeden szczegółowy cel ochrony pszczół miodnych dla całej UE?*
 - b) Czy zgadzają się Państwo z propozycją Komisji, zgodnie z którą maksymalny dopuszczalny poziom zmniejszenia wielkości rodziny pszczół miodnych w wyniku narażenia na działanie pestycydu powinien wynosić 10%?*
-